

Επαγγελματική μόρφωση των βιβλιοθηκαρίων

Της
Μαρίας Βακαλοπούλου
(Γενικά Αρχεία του Κράτους)

Ο ΒΙΒΛΙΟΦΙΛΟΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟΝ
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ
ΔΕΛΤΙΟΝ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΗΣ ΠΡΟΣ ΑΓΟΡΑΣΤΗΝ
"Δός ὡπτι τῶν Μοῦσαν φίλε
χεῖματα· Μηδὲ γένηται
βίβλος ἄνευ τῶν
ὡς τὰ δέντα βίου."

★
ΙΟΥΛΙΟΣ—ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ
ΕΤΟΣ Γ' : ΑΡ. 3 - 1949
★

ΕΚΔΟΣΙΣ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΥ
ΑΓΓΕΛΟΥ ΖΑΜΠΑΚΗ
5 ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ · ΑΘΗΝΑΙ

Μέσα στις δραστηριότητες των Γενικών Αρχείων του κράτους εντάσσεται και η ενημέρωση η σχετική με τις δημοπρασίες σπανίων βιβλίων και αρχείων.

Με μια τέτοια αφορμή ανακαλύψαμε στα ράφια της μικρής αλλά σημαντικής σε υλικό σπάνιο βιβλιοθήκης των ΓΑΚ ένα τόμο και μερικά τεύχη του περιοδικού ο ΒΙΒΛΙΟΦΙΛΟΣ. Πρόκειται για ένα "Τριμηνιαίον Βιβλιογραφικόν Δελτίον" της περιόδου 1947-1963 όπου, όπως σημειώνεται στα ΒΙΒΛΙΟΦΙΛΙΚΑ ΝΕΑ (30η Δημοπρασία Σπανίων Βιβλίων Ελλήνων Βιβλιοφίλων) διατίθεται ο ΒΙΒΛΙΟΦΙΛΟΣ στην πλήρη σειρά του και σε τιμή 30-40.000 δρχ.

Ξεφυλλίζοντας λοιπόν τον τρίτο τόμο του 1949 και συγκεκριμένα το τεύχος Ιουλίου-Αυγούστου, ανακάλυψα ένα μικρό σημείωμα σχετικό με την επαγγελματική μόρφωση των βιβλιοθηκαρίων. Το σημείωμα που έχει την επιγραφή "Επαγγελματική μόρφωση των βιβλιοθηκαρίων", της Στέλλας Πέππα* του Υπουργείου Παιδείας, είναι πολύ σύντομο και μεταφέρεται αυτούσιο.

Η επαγγελματική μόρφωση των βιβλιοθηκαίων κρίθηκε επιβεβλημένη σ' όλες σχεδόν τις χώρες για όσους προορίζονται ν' αναλάβουν υπηρεσία στις Βιβλιοθήκες.

Για να γίνη συνείδηση σ' όλους

τους εργαζομένους σε βιβλιοθήκες, ότι το επάγγελμά τους έχει μεγάλη κοινωνική σημασία και μορφωτικό προορισμό, αφού κάθε Βιβλιοθήκη είναι στην ουσία το σχολείο του κοινού, η εκπαίδευσή τους πρέπει να είναι ομοιόμορφη. Χρειάζεται οι βιβλιοθηκάριοι εκτός από την επιστήμη τους να διδαχθούν όλα τα σύγχρονα συστήματα της τεχνικής της εργασίας και της διοικήσεως, να είναι τέλεια κατατοπισμένοι στη διεξαγωγή της υπηρεσίας και να μπορούν να εξυπηρετούν τον αναγνώστη που προστρέχει να ζητήσει ένα βιβλίο πληροφορίες και ότι άλλο στη Βιβλιοθήκη τους. Πρέπει δηλαδή να είναι καλοί υπάλληλοι, που δεν αγαπούν μόνο την επιστήμη τους και το βιβλίο, μα γνωρίζουν καλά τον τρόπο διεξαγωγής της καθημερινής εργασίας και είναι άριστα εξασκημένοι σ' αυτή. Η επαγγελματική κατάρτιση του προσωπικού των Βιβλιοθηκών χρειάζεται ειδική εκπαίδευση και προϋποθέτει ύπαρξη Σχολών Βιβλιοθηκάρων.

Στην Αμερική, την Αγγλία, τη Γαλλία και σ' όλες σχεδόν τις χώρες της Ευρώπης δεν μπορεί να είναι κανείς βιβλιοθηκάριος, αν δεν έχει αποφοιτήσει την Σχολή Βιβλιοθηκάρων, αν δηλαδή παράλληλα προς την επιστημονική του κατάρτιση δεν έχει εκπαιδευθεί και επαγγελματικά. Η θεωρητική μόρφωση είναι στενά συνδεδεμένη με την πρακτική εφαρμογή και την εξάσκηση.

Ο βιβλιοθηκάριος πρέπει να είναι και επιστήμων άριστος κι να είναι τελείως κάτοχος της πρακτικής του έργου που θα αναλάβει. Δεν αρκεί να είναι μόνο φορτωμένος μ' ένα πλήθος από θεωρίες, χρειάζεται παράλληλα να μπορεί να εφαρμόσει και πρακτικά τις θεωρίες αυτές γι' αυτό πριν αποκτήσει το πτυχίο ή το δίπλωμα βιβλιοθηκάριου εξασκείται πρακτικά 1-3 έτη εις την βιβλιοθήκην.

Έτσι αν εξετάσει κανείς τα προγράμματα των Σχολών Βιβλιοθηκάρων στην Αμερική και στις χώρες της Ευρώπης θα δει ότι αυτά δίνουν τη μεγαλύτερη προσοχή στο πρακτικό μέρος της μορφώσεως των βιβλιοθηκάρων. Κι' αυτό, γιατί παντού παραδέχτηκαν, ότι ο βιβλιοθηκάριος είναι βέβαια επιστήμων, αλλά είναι και τεχνικός ένας ειδικός.

* Τακτοποιώντας το υπηρεσιακό αρχείο του Τμήματος Οργάνωσης και Μελετών των Γενικών Αρχείων του κράτους και σε αλληλογραφία του έτους 1938 συνάντησα το όνομα της κ. Στέλλας Πέππα που υπογράφει ως προϊσταμένη Βιβλιοθηκών και Αρχείων.

Δεν μπορούμε βέβαια να πούμε ότι βρισκόμαστε στο ίδιο σημείο που περιγράφεται στο κείμενο. Το ποσό όμως έχουμε προχωρήσει δεδομένου ότι έχουν περάσει 45 χρόνια από τότε που γράφτηκε αυτό το σημείωμα, ίσως είναι θέμα αυτοκριτικής.

Η Σχολή Βιβλιοθηκονομίας των ΤΕΙ, η πρόσφατη έναρξη λειτουργίας του Τμήματος Αρχειονομίας - Βιβλιοθηκονομίας στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο της Κέρκυρας, η δυναμικά αυξανόμενη παρουσία της Ένωσης Ελλήνων

Βιβλιοθηκάρων υποδηλώνουν σημαντικά βήματα στο χώρο των βιβλιοθηκών.

Ως προς το συγκεκριμένο θέμα της πρακτικής εξάσκησης που θίγεται στο σημείωμα, θεωρούμε μάλλον υπερβολικό το διάστημα που προτείνεται. Ένας χρόνος "πρακτικής" είναι αρκετός με την προϋπόθεση βέβαια ότι η μαθητεία - γιατί ουσιαστικά πρόκειται για μαθητεία - γίνεται κατά τρόπο οργανωμένο, προσεγμένο και υπεύθυνο σε βιβλιοθήκες που λειτουργούν αν όχι άψογα, τουλάχιστον πολύ ικανοποιητικά.

Στο περισκόπιο του τεύχους 9 (Μάιος '93) του περιοδικού ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ υπάρχει ένα σημείωμα με τίτλο "Πρακτική εξάσκηση μετ' εμποδίων" που υπογράφουν δυο σπουδαστές του Τμήματος Βιβλιοθηκονομίας των ΤΕΙ Αθήνας. Απογοήτευση και αποθάρρυνση είναι τα συναισθήματα που εκφράζονται από τους σπουδαστές από την εμπειρία των επισκέψεών τους σε βιβλιοθήκες, γεγονός που πρέπει να προβληματίσει τους υπεύθυνους.

Ίσως η Ένωση Ελλήνων Βιβλιοθηκάρων θα μπορούσε να καταρτίσει ένα σωστά μεθοδευμένο πρόγραμμα πρακτικής εξάσκησης μαζί με ένα κατάλογο βιβλιοθηκών που θα μπορούσαν και θα επιθυμούσαν να στηρίξουν μια τέτοια δραστηριότητα.

Ο κλάδος της βιβλιοθηκονομίας πρέπει πια να εγκαταλείψει την εφηβεία και να ανδρωθεί επιτέλους στην Ελλάδα. Άλλωστε, πρέπει να το ομολογήσουμε, η δουλειά στη βιβλιοθήκη, "το σχολείο του κοινού" όπως χαρακτηρίζεται στο σημείωμα, είναι μια συνεχής πρόκληση.